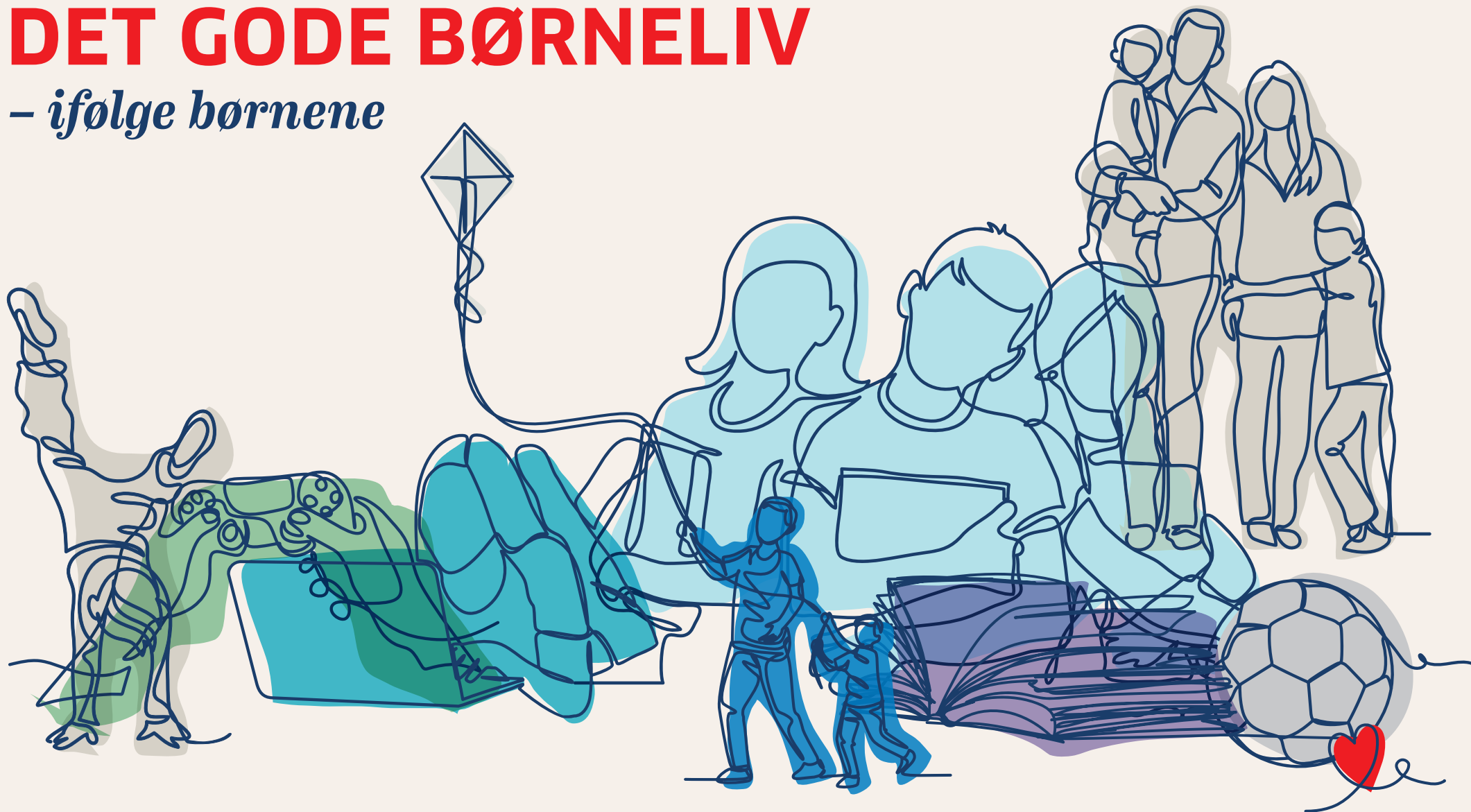


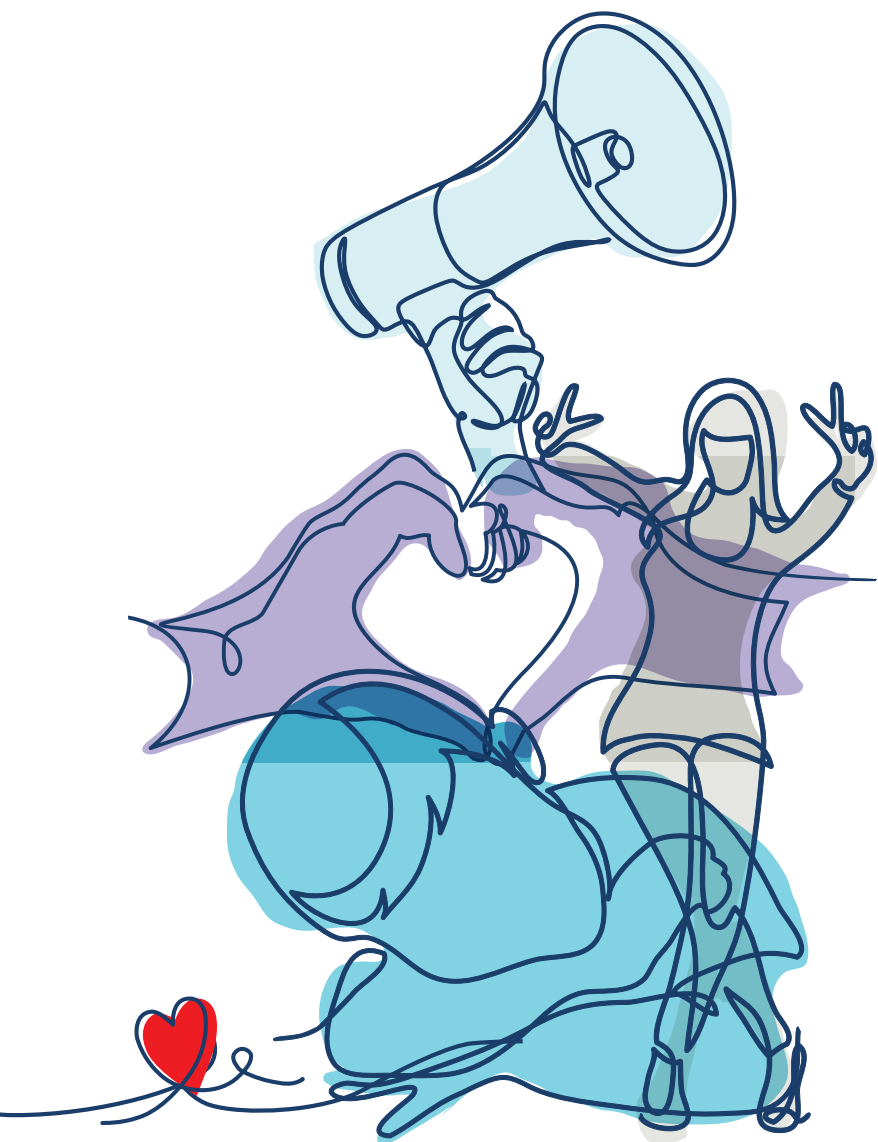
Kort og godt om:

DET GODE BØRNELIV

– ifølge børnene



En hel generation af danske skolebørn har talt – lad os lytte



Børnenes stemmer skal frem i debatten

Hvis Danmark skal være det bedste land i verden at vokse op i, kræver det, at vi som voksne lytter endnu mere til vores børn. Selvom vi – sammenlignet med andre lande – er gode til at tage børn med på råd, er der stadig alt for mange diskussioner og beslutninger om børnelivet, der foregår i voksenhøjde. Vi får ikke bragt børnenes stemmer tilstrækkeligt i spil. Og dermed går vi glip af afgørende indsigter med henblik på at sikre, at vi vælger de rigtige løsninger. I Tænketanken Mandag Morgen og LEGO Fonden mener vi, der er behov for at blive klogere på, hvad børn selv mener et godt børneliv er.

Derfor har vi lavet rapporten “Det gode børneliv – ifølge børnene”, der er den til dato mest omfattende undersøgelse af børns holdninger og værdier på tværs af hele skolealderen. Undersøgelsen giver et unikt og bredt indblik i danske børns oplevelser af og holdninger til et godt børneliv på tværs af de betydningsfulde arenaer, hvor børnelivet udspiller sig: i familien, skolen og fritiden – og både online og offline. I denne miniudgave har vi kogt undersøgelsen ned til de 15 vigtigste indsigter. God læselyst!

En undersøgelse i børnehøjde

Undersøgelsen giver et unikt og bredt indblik i børns opfattelse af det gode børneliv og bygger på et omfattende kvantitativt og kvalitativt datamateriale. Det har været en klar prioritet at bruge flere metodiske greb for at indfange børnelivet og repræsentere børnenes stemmer så godt og nuanceret som muligt.

Vi har taget højde for børnenes forskellige forudsætninger for deltagelse i undersøgelsen ved bl.a. at tilpasse spørgsmål, ordvalg, længde og kompleksitet til børnenes alder. For de mindste børn blev spørgeskemaet læst automatisk op, og svarmulighederne var illustreret med piktogrammer.

Vi har inddraget børn på tværs af hele skolealderen fra 0.-10. klasse i undersøgelsen og indsamlet 1.702 spørgeskemasvar, 28 interviews og 22 deltageres svar i et mobil-etnografisk studie.

INDHOLD

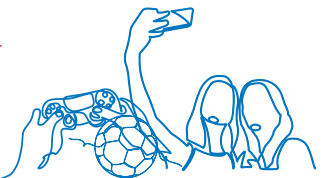
DET GODE FAMILIELIV

04



DET GODE FRITIDSLIV

08



DET GODE SKOLELIV

13



LEGENS ROLLE I BØRNELIVET

18

BØRNS SYN PÅ FREMTIDEN

22



SÅDAN HAR VI GJORT

27



*- og så burde forældre
ALTID lytte til deres børn.
Uanset hvor dumt det er
eller ej. Der kan ligge meget
bag de ting, børn og unge
siger, hvis de bare lytter.*

- CLARA, 14 ÅR

DET, DER GØR MIN FAMILIE
RIGTIG GOD, ER, AT VI ALTID
HAR DET RIGTIG SJOVT
SAMMEN, OG VI ALTID ER
DER FOR HINANDEN.

- CECILIE, 13 ÅR

*En god familie er,
at man kan snakke
godt sammen
om alting.*

- ANNE, 12 ÅR



DET GODE FAMILIELIV

Kærlige forældre sætter rammerne for et godt børneliv og de fleste danske børn trives godt i deres familier



Kærlighed og tryghed i familien er en hjørnesteen i det gode børneliv. Børnene peger på meget af det, voksne nemt tager for givet, som det vigtigste for et godt familieliv. Børnene svarer, at **det er forældrene, der er de allervigtigste for at skabe rammerne for et godt børneliv** – også udskolingsbørnene.

Heldigvis har de fleste børn i Danmark det meget godt med deres familie (84 pct.). Og undersøgelsen viser, at **børn med høj familietrivsel generelt er gladere for deres liv samlet set**.

Det gode familieliv er ifølge børnene båret af kærlighed og tryghed. **Det vigtigste er helt simpelt: at man har en familie, der elsker én**. Med børnenes egne ord er det vigtigt, at forældrene "altid er der for én", og at forældrene "vil gøre alt for, at man har det godt". Børnene i indskolingsalderen fortæller også, at det er vigtigt, at ens forældre trøster, hvis man har slået sig, eller at man på andre måder kan få støtte, hvis man f.eks. keder sig.

Jeg kan godt lide, at min familie er kærlig og altid vil være der for os, hvis vi er kede af det eller sure. Og at de altid vil hjælpe. Og at de ikke altid er sådan 'du må kun få havregrød om morgenen, og til aftensmad får du spinat'. Så det er jo rart, fordi der er jo andre familier, som slet ikke har tid til deres børn.

- FIE, 11 ÅR

Min mor og far er gode til at sige godmorgen og til at tage imod mig. Og de er gode til at trøste, hvis man har slået sig.

- MADS, 8 ÅR



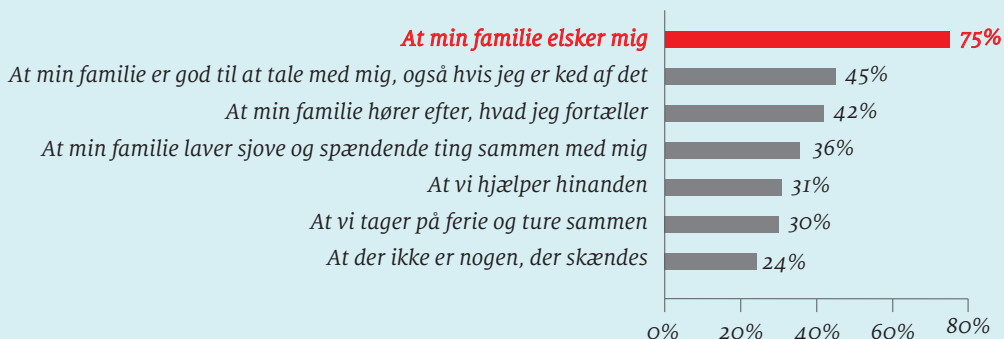
84 pct.

af børnene trives meget godt med deres familie.



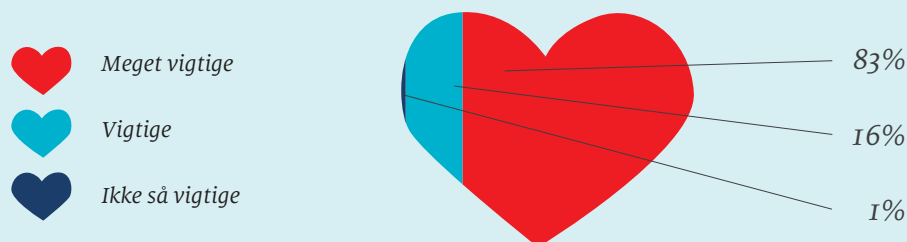
Hvad er især vigtigt for, at du har det godt med din familie derhjemme?

"Sæt max tre kryds." Besvaret af mellemtrin- og udskolingsbørn.



Hvor vigtige er dine forældre for, at du har det godt?

Besvaret af mellemtrin- og udskolingsbørn.



Nærvær, interesse og kvalitetstid styrker familietrivslen og familieværdierne ændrer sig, når børnene bliver ældre

Børn har det bedre med deres familie, jo mere tid og nærvær, de har med deres forældre. For børnene er det ikke så vigtigt, hvad man laver, når man er sammen med sin familie. Det afgørende er, at man er sammen.

Det kan tydeligt ses på børnenes trivsel, når forældrene interesserer sig for deres liv. Flere børn nævner, at det er rart, når forældrene spørger ind til, hvordan de har det, eller når de tager med til deres fritidsinteresser og hobyer. Flere nævner også, at de godt kan lide, når deres forældre prøver at sætte sig ind i de interesser og universer, som børnene går op i f.eks. gaming.

Undersøgelsen viser også, at det med alderen bliver mindre vigtigt for børnene at lave sjove og spændende ting med deres familier. Samværet i familien får en anden karakter, og børnene orienterer sig i højere grad mod vennerne. Til gengæld bliver det vigtigere for de ældre børn, at der er god kommunikation i familien. **Det bliver vigtigere, at forældrene lytter og forstår dem.** Når kommunikationen går skævt i familien, fortæller nogle af de ældre børn i undersøgelsen, at de føler, at de er vokset fra deres forældre. Nogle nævner også, at det kan være svært at snakke med deres forældre, fordi de udvikler andre meninger og holdninger. Og så nævner flere teenagere, at deres forældre ikke altid er gode nok til at indrømme, når de tager fejl.

Jeg kan rigtig godt lide, at vi er samlet. Det er lidt lige meget, hvad vi laver. F.eks. at gå ud at spise, spille et spil, sidde i gården og spise, eller bare sidde samme og hygge sig og tale lidt om dagen.

- VIOLA, 11 ÅR

Som forældre er det vigtigt at forstå ens børn, når de spørger ind til, hvad de laver i hverdagen. Det er også for at komme tættere på ens børn og vide meget om dem, så de ikke bare er helt væk fra hinanden uden at have noget at snakke om. De skal interessere sig for, hvad deres børn gør.

- NIKOLAJ, 15 ÅR



Mindre børn vil lave sjove ting med familien, mens ældre børn gerne vil høres

40 pct.

af mellemtrinsbørn mener, at det især er vigtigt at lave sjove og spændende ting med deres familie. Blandt udskolingsbørn er det 32 pct.

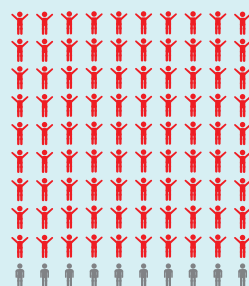


47 pct.

af udskolingsbørn mener, at det især er vigtigt, at deres familie lytter, når de fortæller. Blandt mellemtrinsbørn er det 36 pct.

Højere livstilfredshed blandt børn med forældre der interesserer sig for dem

Besvaret af mellemtrin- og udskolingsbørn.



90 pct.

af børn, der oplever, at forældrene interesserer sig for dem, har høj eller middel livstilfredshed.



64 pct.

af børn, der oplever, at forældrene interesserer sig for dem, har høj eller middel livstilfredshed.

Et sjovt familieliv bidrager til et godt børneliv men mor og far deltager ikke lige ofte i legen

Mange børn kan godt lide at lege og pjatte med familien. Hvert tredje barn i undersøgelsen (29 pct.) svarer, at de tit laver sjove ting med deres familie. Og spørger man forældrene, hvor ofte de bruger tid på at lege med deres børn, svarer knap en ud af fem (19 pct.), at de leger med deres børn hver dag.

Undersøgelsen viser, at **de børn, der har det sjovt med familien, også trives bedre på en række andre områder.** De oplever f.eks. højere familietrivsel og højere generel livstilfredshed. Børn, der tit laver sjove ting med familien, føler sig også mindre ensomme og glæder sig i højere grad, når de tænker på fremtiden.

Spørger man forældrene, hvor ofte de leger med deres børn, træder **en tydelig forskel mellem mødre og fædre** frem. To ud af tre fædre (67 pct.) leger hver dag eller flere gange om ugen med deres barn, mens det tilsvarende blandt mødrene er lidt over halvdelen (55 pct.).

Leg kan gøre, at man er lidt tættere på hinanden, for i hverdagen ser man ikke så meget til hinanden, fordi man jo er i skole eller på arbejde eller til noget. Så i weekenden er vi mere sammen.

- SARA, 14 ÅR

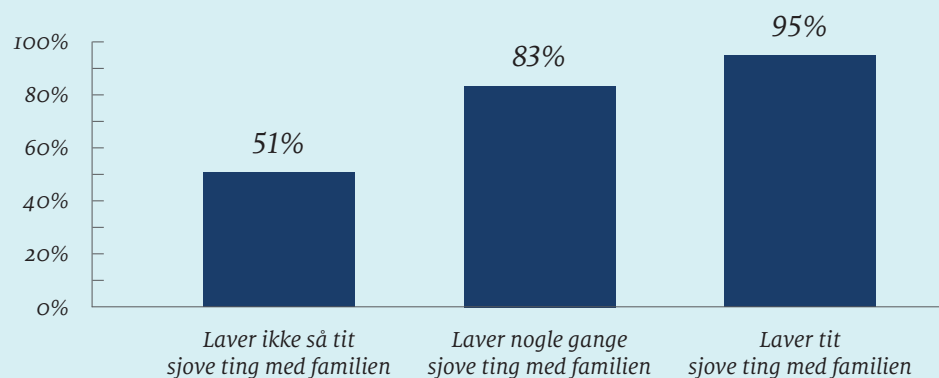
De voksne kan også nogle gange være barnlige. Mest vores far. Han er nærmest lidt, som om han er en af børnene nogle gange. Men altså det er meget sjovt.

- LEA, 15 ÅR



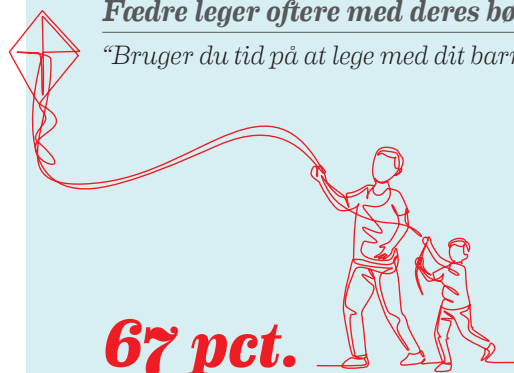
At have det godt og sjovt med sin familie går hånd i hånd

Andele med højfamilietrivsel.



Fædre leger oftere med deres børn

“Bruger du tid på at lege med dit barn?”



67 pct.

fædre leger hver dag eller flere gange om ugen med deres børn.

55 pct.

mødre leger hver dag eller flere gange om ugen med deres børn.



Det sjove ved at gå til rugby er nok det gode fællesskab. At alle folk snakker godt med hinanden, og man bliver inviteret med, hvis der er nogle, der står og spiller. Det er det, jeg bedst kan lide ved rugby. Og så er det selvfølgelig en fed sport.

- JESPER, 10 ÅR

NOGLE GANGE KLÆDER VI OS UD, OG SÅ LÆGGER VI SJOV MAKEUP. OG NOGLE GANGE SPILLER VI COMPUTERSPILE. OG NOGLE GANGE TRÆNER VI FAKTISK BALLETT. OG NOGLE GANGE LEGER VI. NOGLE GANGE TEGNER VI.

- ALMA, 9 ÅR

Jeg går til gymnastik mandag og torsdag og træner selv et hold små om tirsdagen. Der var et tidspunkt, hvor jeg blev lidt stresset af det, fordi der var tit, hvor jeg ikke kunne være med, når nogen spurgte, om jeg ville med til noget.

- IDA, 14 ÅR



DET GODE FRITIDSLIV

Gode venner er kernen i et godt fritidsliv fordi de skaber gode grin og fortrolighed

Venerne er den store fællesnævner, når børnene fortæller, hvad de bedst kan lide at lave i deres fritid. Computerspil og forskellige sportsgrene fremhæves som de mest populære aktiviteter – bl.a. fordi det foregår sammen med vennerne. Samværet med vennerne gennemsyrrer også børnenes svar på, hvad der er det bedste ved at gå til organiserede fritidsaktiviteter, og hvad der er det bedste ved digitale teknologier.

Ifølge børnene er noget af det vigtigste i et godt liv at have det sjovt med sine venner og at have venner, man kan stole på. Flere børn fortæller, at **venner er gode at have, fordi de er der for én på en anden måde end familien og andre voksne**. Særligt for udskolingsbørnene er vennerne værdifulde, fordi de kan sætte sig ind i ens problemer, og fordi man kan tale med dem om hemmeligheder, som man ikke har lyst til at inddrage sin familie i.

Jeg tror ikke, jeg har noget, min bedste veninde ikke ved. Hun ved nok mere end min egen mor 😊.
- RIKKE, 14 ÅR

Vener er man mere tætte med, og man kan snakke med dem om ting, der kommer helt indefra. De dybeste hemmeligheder.
- NIKOLAJ, 15 ÅR.

Vi har det bare sjovt. Nogle gange griner jeg så meget, at jeg er ved at tisse i bukserne, fordi min ven Marko, han er rigtig sjov. Han er helt kukkeluk.
- NIKOLINE, 8 ÅR



95 pct.

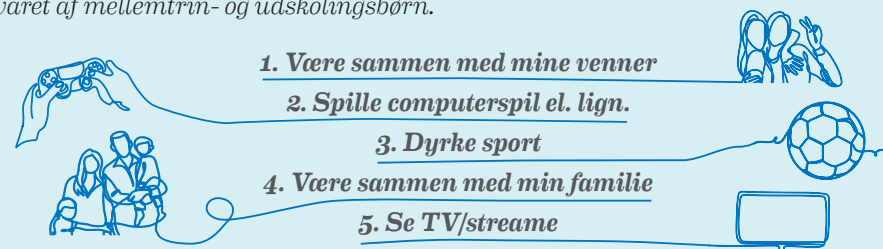
af børnene i indskolingen mener, det er "vigtigt" eller "det allervigtigste" at have venner, man kan lege med.

95 pct.

af børnene på mellemtrin og i udskoling svarer, at vennerne er "vigtige" eller "meget vigtige" for at have det godt.

Top 5 fritidsaktiviteter

"Hvad kan du bedst lide at lave i din fritid?" (åben svarkategori).
Besvaret af mellemtrin- og udskolingsbørn.



Sjove og tillidsfulde venner er vigtige for børnene

"Hvor vigtige er tingene på listen, for, at dit liv er godt?" Andel, der svarer "Meget vigtige".
Besvaret af mellemtrin- og udskolingsbørn.



Mobilen og computeren er en tidsrøver men er også social lim i børns relationer

Digitale teknologier og sociale medier er i dag en fast ingrediens i børns fritidsliv. Men de fungerer som mere end underholdning. De **digitale enheder er i dag social lim i børns fritidsliv**. Undersøgelsen viser bl.a., at det er muligheden for at være i kontakt med vennerne, der tiltrækker børnene allermost ved den digitale verden.

Det sociale aspekt kommer til udtryk, når børnene fortæller, hvorfor de godt kan lide at være på mobilen eller spille på computeren. Typisk de lidt yngre børn fremhæver f.eks. glæden ved at kunne snakke sammen over Discord, når de spiller computer sammen, mens andre børn – typisk de lidt ældre – lægger vægt på, at **de kan holde kontakten ved lige og følge med i hinandens liv ved at chatte eller sende videoer til hinanden**.

Børnene er dog også bevidste om og mærker ulemperne ved de digitale teknologier – særligt pigerne i udskoling. Flere piger end drenge mener, at en af ulemperne ved at have en mobil eller en computer er, at man hele tiden skal være på. Der er også flere piger end drenge, der hurtigt føler sig udenfor, som frygter at blive mobbet, og som har svært ved at leve op til forventningerne på de sociale medier.

Det bedste er, at man kan chatte med sine venner og have kontakt med dem uden for skolen. Og se, hvad der foregår i andres liv.

– RIKKE, 14 ÅR

Det er sjovt, når man kan spille sammen med mange af ens venner, og hvis man sidder i samme rum, kan man tale sammen. Det er det, jeg godt kan lide ved Minecraft og Roblox.

– FREDERIK, 10 ÅR

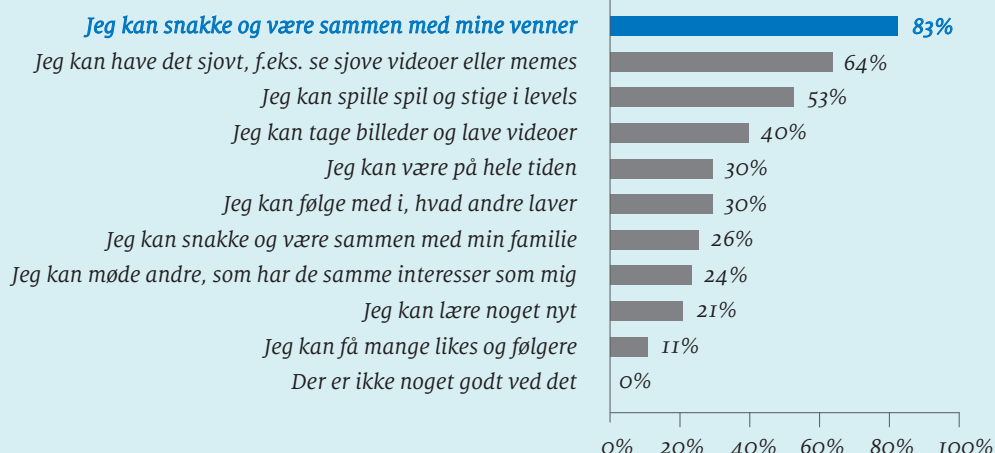


47 pct.

af børn på mellemtrin og i udskoling synes, at noget af det bedste at lave i fritiden er at spille computer.

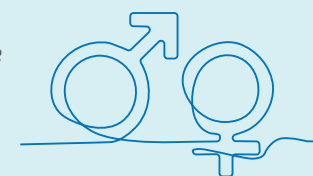
Digitale teknologier er social lim i fritidslivet

*“Hvad er det bedste ved at have en mobil, computer eller lignende? Sæt max tre kryds.”
Besvaret af mellemtrin- og udskolingsbørn.*



34 pct.

af udskolingspigerne mener, at det værste ved de digitale medier er, at man hele tiden skal være på. Blandt udskolingsdrene er det 22 pct.



Det organiserede fritidsliv skaber positive fællesskaber men foreningerne taber de ældre børn

Størstedelen af børn i Danmark går til noget i deres fritid (73 pct.), og **den vigtigste årsag er fællesskabet og samværet med vennerne**. Flere børn forklarer, at de ser fritidsaktiviteter som en mulighed for at gøre de ting, de har lyst til. Fritidsaktiviteter giver glæde, fælles oplevelser og baner vejen for nye venskaber. Mange børn svarer også, at fritidsaktiviteter giver mulighed for at blive god til noget og udvikle nye færdigheder. Nogle – særligt de ældste børn – ser også fritidsaktiviteterne som et tiltrængt frirum. I undersøgelsen svarer 18 pct. af børnene i udskoling, at det bedste ved at gå til noget er, at det er en pause fra hverdagen. Blandt pigerne i 9. og 10. klasse er det hele 30 pct.

Andelen af børn, der deltager i organiserede fritidsaktiviteter, falder fra knap 8 ud af 10 i indskolingen til ca. 6 ud af 10 i udskoling. En del af de udskolingsbørn, der er stoppet, forklarer det med, at fritidsaktiviteten har et for stort fokus på konkurrence fremfor på sjov og hygge.

Der kan være mange grunde til, at børn ikke deltager i organiserede fritidsaktiviteter. Når børnene bliver ældre, fravælger flere det aktivt og dyrker fritidsaktiviteter uden for de organiserede rammer. Men **der findes også strukturelle forklaringer, som ikke har noget at gøre med børns aktive tilvalg** – blandt andet størrelsen på forældrenes pengepung. Undersøgelsen viser, at jo mere der går ind på forældrenes lønkonto, jo større sandsynlighed er der for, at barnet går til noget i deres fritid.

Jeg stoppede til svømning, fordi jeg virkelig ikke kunne lide træneren, fordi han bare pressede os. Det er sjovere i små hold, der er mere leg. Det er ikke sjovt med konkurrence.

– LEA, 15 ÅR

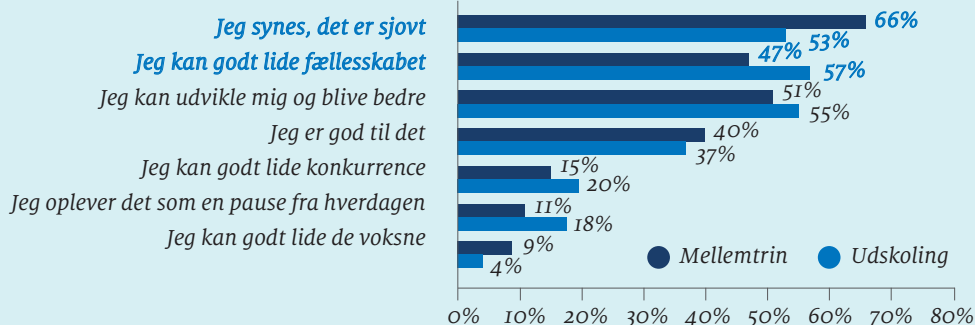
Hvis man er lidt træt af skolen eller har mange lektier, så er det rart at komme til gymnastik og se nogle venner og holde en pause. Der er rart at komme ud. Man skubber lidt tankerne til side.

– HELENE, 14 ÅR

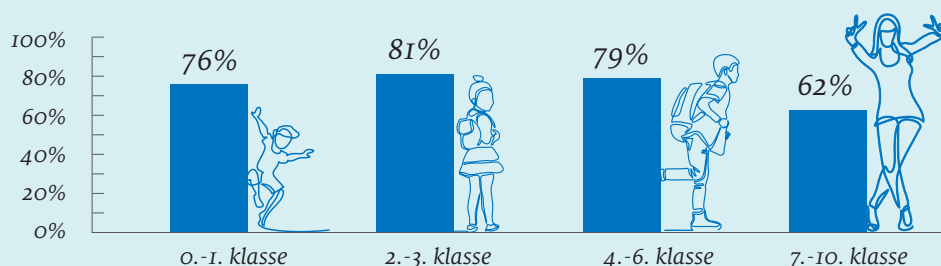


Fritidsaktiviteter skal være sjove og knytte bånd

“Hvad synes du er det bedste ved det, du går til? Sæt max tre kryds.”



“Jeg går til en fritidsaktivitet”



Ulige adgang til fritidsfællesskaberne

64 pct.

af børn fra husstande med indkomst på 300.000 kr./år eller mindre går til en fritidsaktivitet.

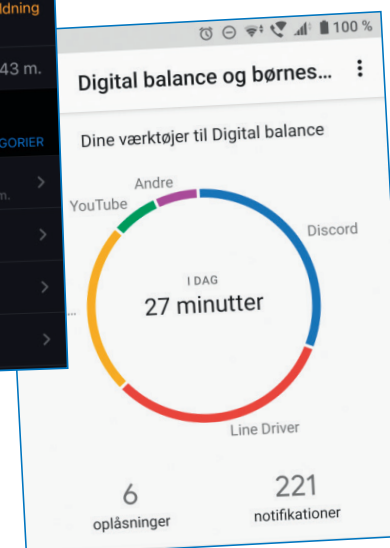
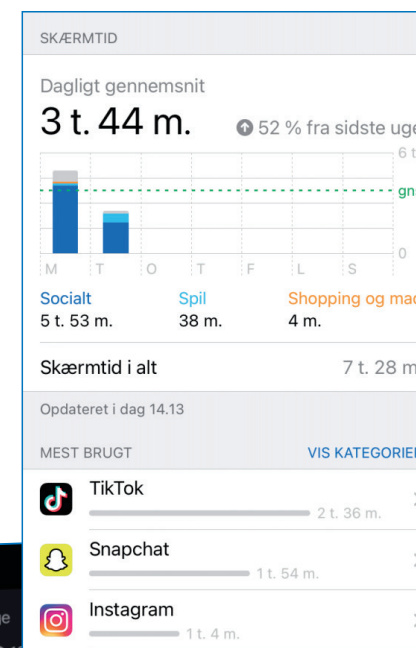
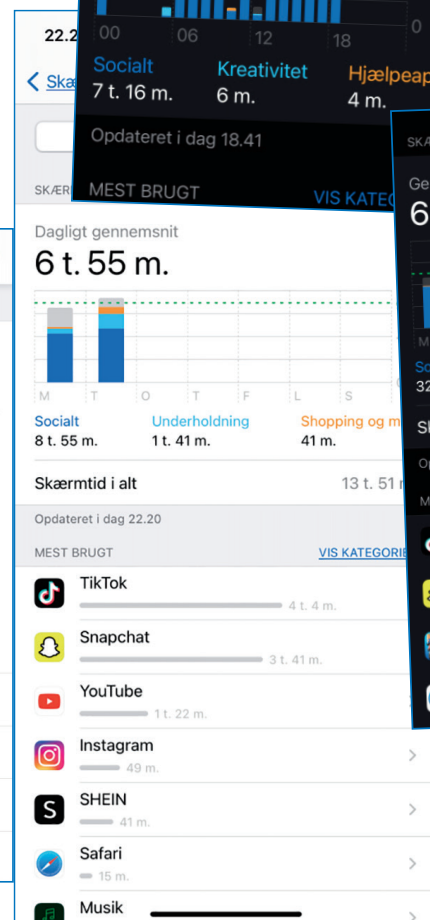
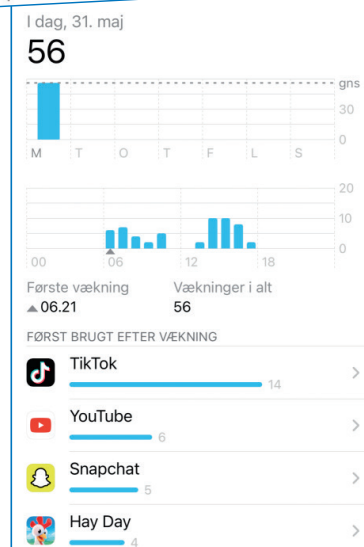
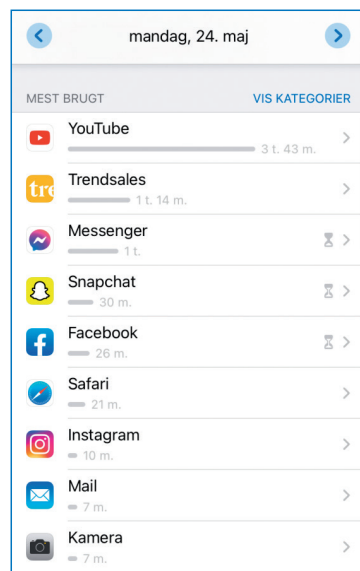
81 pct.

af børn fra husstande med indkomst på 800.000 kr./år eller mere går til en fritidsaktivitet.



Så meget tid bruger jeg på min telefon

Eksempler på børns skærmtid



*En god lærer er en,
som hjælper en, og som
giver god og sjov undervisning,
og hvis nogen bliver sure på
hinanden, så hjælper de med,
at de bliver venner igen.*

- EBBE, 11 ÅR

*FRIKVARTERNE KAN VÆRE RET
SJOVE. MAN HAR FRI LEG, OG
DET ER BARE FEDT. NOGLE AF
MINE VENNER ER OGSÅ RET
GODE TIL AT FINDE PÅ LEGE.*

- DANIEL, 7 ÅR

*Hvis jeg får at vide, at jeg
skal lave en fremlæggelse om det
økonomiske kredsløb, så får jeg
mere viden, hvis jeg selv skal finde
information. Skal jeg fremlægge
det og vise det til andre, kræver det,
at jeg selv kan forstå det. Det kræver
også, at du er meget inde i emnet
til gruppearbejde. Flere hjerner
fungerer bedre end en.*

- NIKOLAJ, 15 ÅR



DET GODE SKOLELIV

Den gode skole er først og fremmest et godt socialt fællesskab

desværre falder skoletrivslen i de større klasser



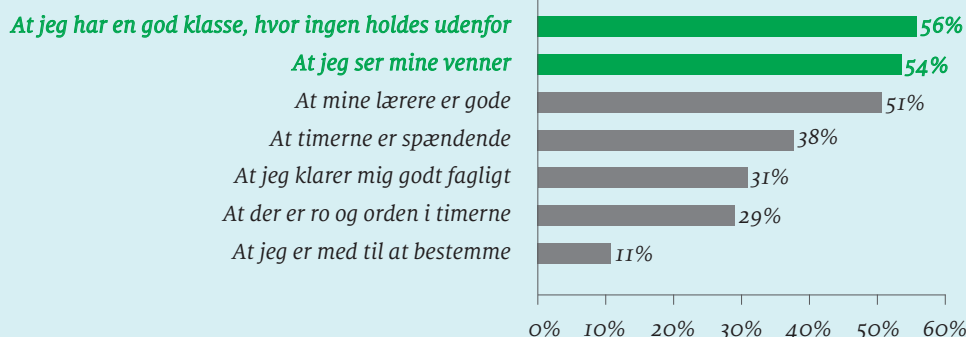
Venerne er ikke kun en vigtig del af børns fritidsliv. Undersøgelsens resultater tegner også et tydeligt billede af, at **venner og fællesskab spiller en vigtig rolle i skolelivet – både hos de yngste og de ældste børn**. Knap halvdelen af børnene i indskolingen vurderer, at det bedste ved skolen er at være sammen med klassekammeraterne. Det er lidt mindre vigtigt, at man har nogle gode lærere, og at skolen er spændende. Også børnene på mellemtrinnet og i udskolingen fremhæver vennerne og fællesskabet som afgørende for, at de trives i skolen. På spørgsmålet "Hvad er vigtigst for, at du har det godt i skolen" svarer flest, "at jeg har en god klasse, hvor ingen holdes udenfor", og næstflest svarer, "at jeg ser mine venner".

Flere børn peger også på, at **noget af det, der skaber glæde og binder klassefællesskabet sammen, er, når skoledagen er anderledes**. Når den vante klasseundervisning bliver byttet ud med f.eks. udflugter, udendørs undervisning eller undervisning med bevægelse, er det med til at give en god skoledag.

Skoletrivslen varierer mærkbart, når man ser på børnenes alder. Blandt børnene i 0.-1. klasse er det knap to ud af tre (64 pct.), der er meget glade for at gå i skole. **Derefter daler skoletrivslen i takt med, at børnene bliver ældre**. I 2.-3. klasse er det knap halvdelen (47 pct.), der har høj skoletrivsel, mens det på mellemtrinnet er 44 pct. og i udskolingen er 38 pct.

Klassekammerater gør skolen til et godt sted at være

"Hvad er vigtigst for, at du har det godt i skolen? Sæt max tre kryds." Besvaret af mellemtrin- og udskolingsbørn.



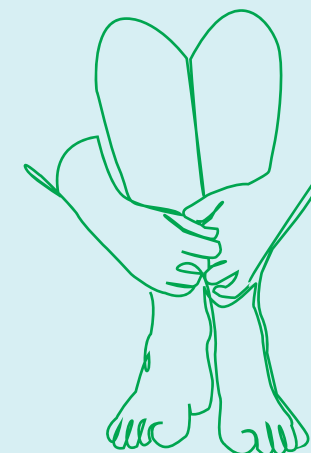
Det bedste er nok de mange klasser, som kommer så godt ud af det med hinanden på tværs. Det er nærmest sådan et stort fællesskab, uden at alle går i samme klasse, og så er der flere muligheder for at få flere venner.

- CECILIE, 13 ÅR

Skolen er meget hårdere, end man troede. Det er ikke så meget sjovt, som det var, da man var mindre. Det var rigtig hårdt at starte med at få karakterer her i 8. klasse. Det der med at få et tal. Det var ikke, fordi det var dårligt, men det der med, at man ved, at man skal cendre sig i nogle fag. Det er stressende.

- RIKKE, 14 ÅR

18 pct. udskolingsbørn kan ikke lide at gå i skole. Det er 11 procent flere end blandt børn i 0.-1. klasse.



Drenge og piger har forskellige skoleværdier

men de er enige om, at klassefællesskabet er det vigtigste



Undersøgelsen viser markante forskelle på, hvordan drenge og piger oplever skolen. **Piger er generelt glattere for at gå i skole, end drenge er.** Samlet for alle alderstrin er der 11 procentpoint flere piger end drenge, der har høj skoletrivsel.

Selvom drenge og piger langt hen ad vejen er **enige om, at venner, klassefællesskab og gode lærere er det mest afgørende for deres skoletrivsel**, vægter de flere skoleværdier forskelligt. Flere piger end drenge peger på fællesskabet og vennerne, som det vigtigste. Og i udskoling, viser undersøgelsen, at det er vigtigere for pigerne at klare sig godt (41 pct. mod 34 pct. af drengene). Flere af udskolingspigerne fortæller, at de oplever et pres om at skulle præstere i forhold til lektier og fremlæggelser, og at presset stiger i takt med, at de begynder at få karakterer for deres arbejde.

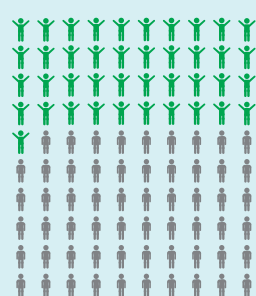
Flere drenge end piger mener til gengæld, at det er vigtigt at være med til at bestemme i skolen. Og så er det afgørende for drengene, at de bliver stimuleret i timerne. 42 pct. af drengene på mellemtrinnet svarer, at noget af det vigtigste for deres skoletrivsel er, at timerne er spændende mens det for pigerne gør sig gældende for 30 pct. En del drenge fremhæver bl.a., at de hurtigt begynder at kede sig i timerne, og at det særligt sker, når de sidder for meget stille eller laver den samme opgave igen og igen.

Det er ret kedeligt at komme i skole. Jeg synes bare, man lærer nogle kedelige ting. Man lærer hele tiden det samme. Det kedelige er nok, når man skal sidde helt stille og høre, hvad læreren siger. Og så synes jeg også, at læreren ikke kan fortælle det ordentligt, det, man skal. Nogle gange er jeg ved at falde i søvn i timen.

- SIMON, 7 ÅR

Fysik og kemi er nok det mest spændende. Man får faktisk lavet noget i stedet for bare at sidde ned. Så prøver man et eksperiment, f.eks. at tænde en lyspære med en kartoffel. Det er i hvert fald sjovere end at sidde i dansk og høre en lærer tale i 1,5 time om ét emne.

- NIKLAS, 14 ÅR



41 pct.

af drengene er meget glade for at gå i skole.



52 pct.

af pigerne er meget glade for at gå i skole.

Hvad er vigtigt for, at du har det godt i skolen?

“At jeg har en god klasse, hvor ingen holdes udenfor”

67 pct. piger på mellemtrin
51 pct. drenge på mellemtrin

“At timerne er spændende”

42 pct. drenge på mellemtrin
30 pct. piger på mellemtrin

“At jeg klarer mig godt fagligt”

41 pct. piger i udskoling
34 pct. drenge i udskoling

“At jeg er med til at bestemme, f.eks. hvad vi skal lave i timerne”

16 pct. drenge i udskoling
6 pct. piger i udskoling



Børn vil have eksperimenterende undervisning

men i udskolingens stiger fokus på læring, "der kan bruges til noget"



Børnene trives bedst i skolen, når undervisningen er motiverende og spændende. Men spændende undervisning ser forskellig ud alt efter, hvilke børn man spørger. Blandt børn på mellemtrinnet svarer flest, at **undervisningen er spændende, når den er eksperimenterende**, eller når den har en passende sværhedsgrad. Mange børn kan også godt lide, når undervisningen er anderledes, når de "har emnet i hænderne", eller når man lærer på en måde, som både er sjov, og som får emnet til at sidde bedre fast.

Udskolingsbørnene kan også godt lide den eksperimenterende undervisning, men flest synes, at undervisningen er spændende, når indholdet er noget, "man kan bruge til noget". Flere af **de ældste elever forklarer, at de "står af", hvis ikke de kan gennemskue, hvad formålet eller læringsmålet med undervisningen er**. Hvis det derimod er tydeligt, hvorfor de lærer det, de gør, og hvis de kan koble det til hverdagen, så er det mere motiverende.

Jeg ved ikke, hvornår jeg nogensinde skal bruge cosinus og sinus og sådan noget. Det er lidt lost for mig. I samfundsfag har vi lige nu om økonomi – hvordan det fungerer, når man flytter ud osv. Det kan jeg bruge til noget.

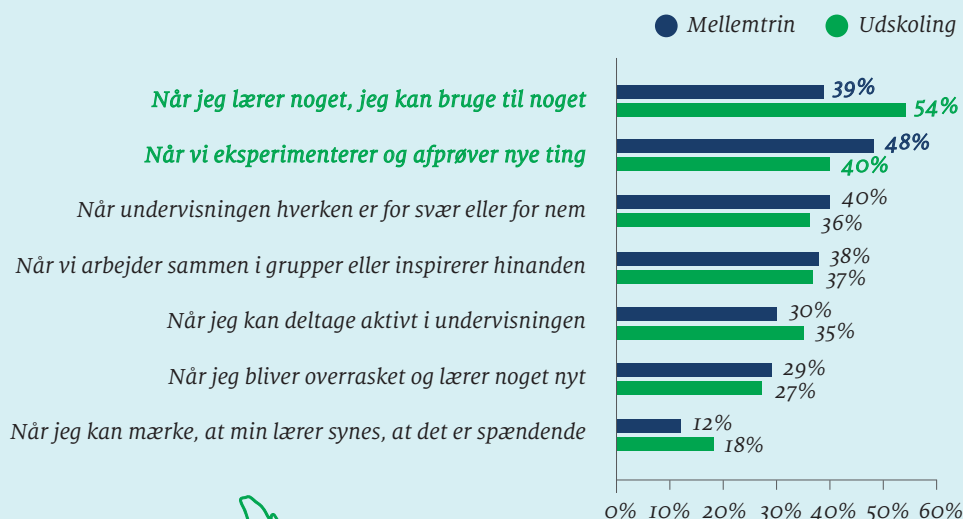
– IDA, 14 ÅR

I fredags havde vi noget samfundsfagslignende, som hele klassen syntes var rigtig spændende. Især fordi vi ikke bare kun sad ned og skrev på papir, men alle fik lov at sige noget og bidrage med deres meninger.

– CECILIE, 13 ÅR

Vigtigheden af brugbar undervisning stiger med alderen

"Hvad gør undervisningen spændende? Sæt max tre kryds."

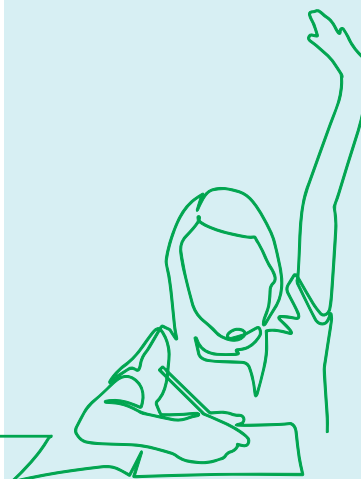


38 pct.

af børnene på mellemtrinnet og i udskolingens svarer, at spændende undervisning er noget af det vigtigste for deres skoletrivsel.

30 pct.

af børnene savner medbestemmelse i skolen.



Hvad er dit yndlingsfag?

JA, ALTSÅ
FRIKVARTER ER
DET BEDSTE.
- ELIN, 13 ÅR

Jeg elsker
matematik, fordi
jeg er ret god til
det. Mest kun
derfor.

- HELENE, 14 ÅR

Engelsk fordi jeg godt
kan lide andre sprog,
og fordi jeg ser mange
engelske YouTube-
videoer.

- EBBE, 11 ÅR

DET ER SEJT AT
LÆRE AT BYGGE
TING.

- HERMANN,
11 ÅR

Jeg kan godt lide
engelsk, fordi
min lærer gør
undervisningen
sjov og interessant.

- SALINA, 14 ÅR

Jeg kan rigtig godt
lide Fysik/kemi, da vi for
det meste laver mange
interessante forsøg, og det
er meget fagligt.

- RIKKE, 14 ÅR

BILLEDKUNST
FORDI JEG GODT
KAN LIDE AT TEGNE.
- MALTHE, 11 ÅR

Idræt fordi det
føles som om, man
har fri.

- EBBE, 11 ÅR

Fordi idræt altid er sjovt,
og jeg laver nogle ting
sammen med mine venner
fra de andre klasser også.

- CECILIE, 13 ÅR

Elsker alle former
for valgfag, for der
får man også lov at
vælge lidt uden for
normalen.

- THEA, 13 ÅR

I samfundsfag har
vi lige nu om økonomi –
hvordan fungerer det, når
man flytter ud osv. Det
kan jeg bruge til noget.

- IDA, 14 ÅR

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSdag	FREDAG
Dansk	Matematik	Engelsk	Tysk/fransk	Billedkunst
Dansk	Håndværk & design	Engelsk	Historie	Billedkunst
Matematik	Håndværk & design	Natur/teknik	Geografi	Fysik/kemi
Frikvarter	Frikvarter	Frikvarter	Frikvarter	Frikvarter
Idræt	Idræt	Valgfag	Valgfag	Samfundsfag

*I leg
er man bare
inde i sin egen
legehjerne.*

- SALINA, 14 ÅR

*Jeg tror, at når man bliver
ældre, er der jo det begreb
med at vokse op og lægge
det barnlige bag sig og
stoppe med at fantasere,
selvom jeg egentlig ikke
kan se noget galt i det.*

- JULIE, 13 ÅR

NOGLE GANGE KAN MAN
GODT SAVNE DET LIDT. ALTSÅ
SÅDAN NOGLE FANTASILEGE
OG IKKE RIGTIG TÆNKE PÅ
ALT MULIGT ANDET. AF OG TIL,
JA, SÅ SAVNER JEG DET.

- CECILIE, 13 ÅR

*Når man leger to, så er det
jo også meget sjovere, fordi
man leger med en til. Når
man leger far, mor og børn
med to eller endnu flere.*

- FLORA, 6 ÅR



LEGENS ROLLE I BØRNELIVET

Leg er vigtigst for de fleste og de yngste og leg og trivsel går hånd i hånd

Leg er en vigtig del af børnelivet, hvis man spørger børnene. Henholdsvis 72 pct. og 59 pct. af børnene i 0.-1. klasse og 2.-3. klasse svarer, at **det er meget vigtigt for dem at lege**. Meget få (4 pct.) af indskolingsbørnene angiver, at det ikke er så vigtigt for dem at lege. Blandt børn på mellemtrinnet svarer to ud af tre (67 pct.), at det er "lidt" eller "meget vigtigt" for dem at lege. Og i udskolingens svarer flertallet (51 pct.), at de i et vist omfang stadig leger. Dog er andelen, der svarer, at det er "lidt" eller "meget vigtigt" at lege, her faldet til 27 pct.

At legen har stor værdi i børnelivet, understreges bl.a. af, at **børn, der ofte leger, også trives bedre**. Blandt mellemtrinbørn, der tit leger, har 42 pct. høj livstilfredshed, mens 24 pct. af de børn, der sjældent leger, har høj livstilfredshed.

Det er megasjovt at lege, og man skal leve sit barndomsliv. Og man skal lege for at holde sig sund og rask og for at hygge sig. Jeg synes, det er supervigtigt, at man leger.

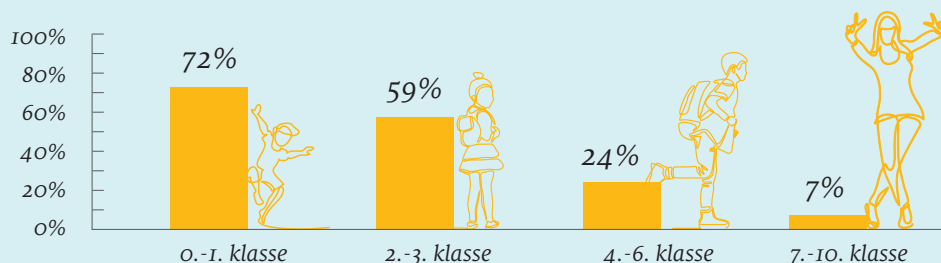
- HEDY, 10 ÅR



63 pct.

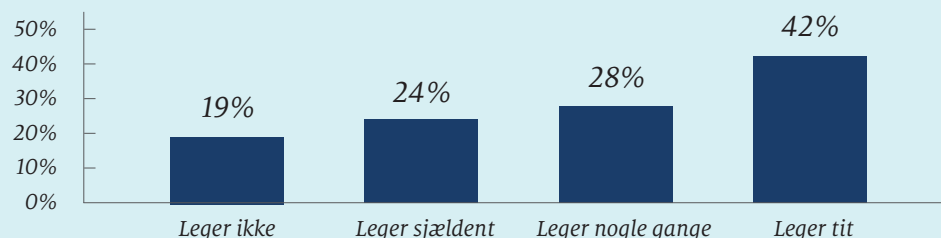
af børn i skolealderen mener, at det er lidt eller meget vigtigt at lege.

"Det er meget vigtigt for mig at lege"



Leg og trivsel går hånd i hånd

Andel med høj livstilfredshed.



Det gode ved leg er at grine og have det sjovt og legen udvikler børnenes sociale kompetencer

Legen har en stor stjerne hos de fleste børn, og det er der forskellige grunde til. Men først og fremmest er **leg vigtigt, fordi det er sjovt**. Legen har også andre kvaliteter, men det, at det er sjovt, og man griner med vennerne, er klart det, der går mest igen, når børnene snakker om det gode ved at lege.

Børnene i indskolingen og på mellemtrinnet lægger også vægt på, at **legen stimulerer fantasien og kreativiteten**. I indskolingen svarer børnene i næsten lige så høj grad, at det bedste ved legen er at finde på nye ting og lege sammen, som det er at grine sammen. På mellemtrinnet er det også tæt på halvdelen (46 pct.), der svarer, at det bedste ved at lege er, at de kan finde på deres egne regler og lege sammen. En del børn snakker om legen som et helt særligt univers, de kan træde ind i, hvor de kan bruge deres fantasi, og hvor de er fritaget for bekymringer. Legen lever på en måde sit eget liv, hvor man helt kan glemme tid og sted.

Legen træner også børnenes sociale kompetencer og lærer børn at drage omsorg for hinanden. Flere børn fortæller bl.a., at det er vigtigt, at alle børn har nogen at lege med. Og selvom det til tider kan være krævende, bliver de børn, der står udenfor, inviteret med i legen.

Leg kan gøre, at man kommer lidt tættere på hinanden.

- SALINA, 14 ÅR

Når man leger, er man mere sammen med ens venner. Man lærer også ens venner bedre at kende. Og man taler lidt mere sammen, end når man sidder på sin telefon.

- JESPER, 10 ÅR

Det hele var bare sjovt. Du slog hjernen fra og fokuserede bare på at have det sjovt. Det var anderledes.

- NIKOLAJ, 15 ÅR,
(om dengang han legede)



Top 3 over det gode ved at lege

Indskolingsbørnene havde andre svarkategorier end mellemtrin- og udskolingsbørnene.

INDSKOLING

1. Vi griner sammen



2. Vi er gode til at finde på nye ting eller lege sammen



3. Vi bliver sjældent uvenner



MELLEMTIN

1. Jeg har det sjovt og griner



2. Vi kan finde på vores egne regler eller lege sammen



3. Vi prøver nye ting sammen



UDSKOLING

1. Jeg har det sjovt og griner



2. Vi oplever noget, som vi har sammen bagefter



3. Vi kan finde på vores egne regler eller lege sammen



Mange børn stopper med at lege, når de bliver ældre og samværet med vennerne skifter karakter

Undersøgelsen viser, at **andelen af børn, der leger, falder støt i takt med, at børnene bliver ældre** – og særligt i udskoling er mange stoppet med at lege. Blandt de børn, som har svaret, at de ikke leger længere, angiver flest, at de stoppede, da de var ca. 12 år gamle. Undersøgelsen viser, at det især er pigerne, som stopper med at lege, når de rammer teenagealderen.

Flere af de børn, der ikke leger mere, har **svært ved at sætte ord på, hvorfor de ikke leger længere**. De forklarer, at de er vokset fra det, og at det er noget, som man helt naturligt stopper med, når man når en bestemt alder. De fleste børn, der er stoppet med at lege, husker tilbage på legen som noget positivt. De fremhæver, at leg var noget bekymringsfrit, hvor man ikke tænkte over livets alvor – og af og til kan de godt savne legen.

De børn, der er stoppet med at lege, fortæller, at det bedste ved at lege var, at man havde det sjovt og grinede sammen. De fortæller også, at **det at have det sjovt stadig er det bedste ved at være sammen med deres venner**. Til gengæld er der nogle andre ting, der har ændret sig, når de "hænger ud" med deres venner nu fremfor dengang, de legede med deres venner. Det fantastiskste ved at finde på lege og regler sammen har ikke længere plads i samværet med vennerne. Til gengæld handler samværet mere om f.eks. at dele oplevelser eller spille sammen.

Samfundet i dag har nogle specielle standarder til, at på et tidspunkt skal man lægge det på hylden og opføre sig voksent. [...] Det er lidt ligesom en fase, der er ude af mit liv nu.

- JULIE, 13 ÅR

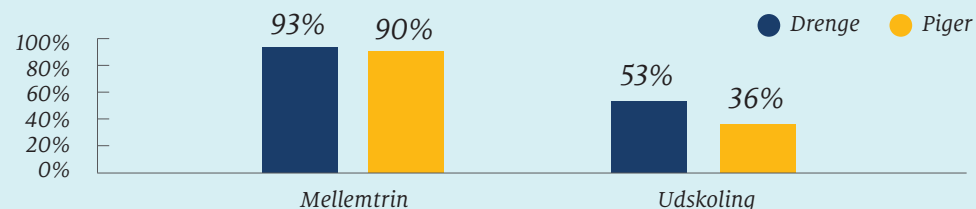
Vi kalder det 'at være sammen'. F.eks. skriver vi ikke til hinanden, om vi skal lege, det var sådan noget, ens forældre gjorde til én. Vi skriver bare, om man skal være sammen. Også selvom vi nogle gange leger, når vi er sammen.

- IDA, 14 ÅR



Piger stopper tidligere med at lege

Andele, der leger tit, nogle gange eller sjældent.



Det vigtigste er stadig at have det sjovt med vennerne

Ifølge børn, der er stoppet med at lege.

Det gode ved dengang, jeg legede med mine venner, var, "At vi havde det sjovt og grinte sammen"

74 pct.

Det gode ved at være sammen med mine venner er, "At vi har det sjovt og griner sammen"

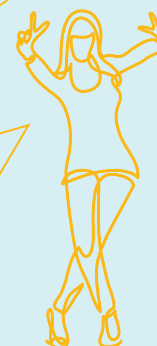
85 pct.

Det gode ved dengang, jeg legede med mine venner, var, "At vi fandt på vores egne regler og lege sammen"

61 pct.

Det gode ved at være sammen med mine venner er, "At vi oplever noget vi har sammen bagefter"

52 pct.



Jeg glæder mig til at se, hvad der kommer til at ske, og hvor jeg havner henne i livet.

- CLARA, 11 ÅR

Jeg bekymrer mig for, om jeg er god nok i skolen, om jeg er stresset.

- BENJAMIN, 12 ÅR

JEG GLÆDER MIG TIL AT BLIVE ASTROFYSIKER.

- KARLA, 11 ÅR

Hvis jeg var statsminister, ville jeg lytte til børnene, det er de voksne på ingen måde gode til.

- SIMONE, 13 ÅR



BØRNS SYN PÅ FREMTIDEN

De fleste børn ser positivt på fremtiden og de glæder sig til at uddanne sig og få deres drømmejobs

Børnenes positive forventninger til fremtiden er nuancerede og mangfoldige, men der er **særligt to temaer, der står stærkt: uddannelse og arbejde**. Når man spørger børnene, hvad de glæder sig til ved fremtiden, svarer knap hver femte, at de glæder sig til at få et arbejde. Nogle beskriver, at de glæder sig til "at få et arbejde og tjene penge", men flere nævner også specifikke drømmejobs, f.eks. at blive dyrlæge, e-gamer, astrolog eller professionel fodboldspiller. 15 pct. af børnene på mellemtrinnet og i udskoling svarer, at de glæder sig til at få en uddannelse. Flere børn fortæller om konkrete uddannelser, de glæder sig til på den kortere bane. De glæder sig f.eks. til at komme på efterskole, i 10. klasse eller på en ungdomsuddannelse.

Selvom arbejde og uddannelse dominerer børnenes positive fremtidsforventninger, rummer svarene også en stor mangfoldighed. En del børn (11 pct.) glæder sig eksempelvis til at få familie og børn, mens andre glæder sig til, at corona er overstået (10 pct.). **En del børn ser også frem til at blive herre i eget hus:** 10 pct. nævner, at de glæder sig til, at de får lov at bestemme mere over deres eget liv, mens 9 pct. glæder sig til at flytte hjemmefra og få deres eget sted.

Undersøgelsen viser også, at de **positive fremtidsforventninger er ret forskellige på tværs af aldersgrupper**. Eksempelvis svarer 15 pct. af mellemtrinbørnene, at de glæder sig til, at corona er overstået mod 6 pct. af børnene i udskoling. Udskolingsbørnene fokuserer derimod mere på de næste skridt på uddannelsesvejen. Her nævner hver fjerde (25 pct.), at de glæder sig til at få en uddannelse mod blot 4 pct. af børnene på mellemtrinnet.

Jeg glæder mig til, at jeg kan bestemme selv, og mine forældre ikke skal børste mine tænder. At jeg kan flytte, og jeg helt selv kan bestemme, hvad jeg vil spise.

- LAURA, 10 ÅR

Jeg glæder mig til, at jeg prøver nye grænser af, at jeg får nogle uddannelser, som jeg drømmer om, og at jeg kan gøre, hvad jeg vil. At jeg målsætter mig for noget, som kan lade sig gøre, der gør mig glad.

- WILLIAM, 15 ÅR



57 pct.

af børnene på mellemtrin og i udskoling glæder sig, når de tænker på fremtiden.

Top 5 over hvad børnene glæder sig til

Kategorier baseret på åbne besvarelser fra mellemtrin- og udskolingsbørn.

1. At få et arbejde 
2. At få en uddannelse 
3. At få familie og børn 
4. At se hvad der sker 
5. At corona er overstået 

Forventningspres er børnenes største bekymring og bekymringerne fylder mest hos udskolingspigerne

Ligesom med de positive fremtidsforventninger har børn også mange forskellige bekymringer om fremtiden. Nogle bekymringer handler om det omgivende samfund, mens andre er vendt indad mod barnet selv. Og her dominerer særligt ét tema: **frygten for ikke at kunne leve op til de mange forventninger**. Hele 31 pct. af børnenes svar handler om forventninger, som børnene er bekymrede for, at de ikke kan indfri.

Bekymringerne om ikke at kunne leve op til forventningerne har flere dimensioner. Nogle børn taler om forventninger på et generelt plan og svarer eksempelvis, at "der stilles så mange høje krav", eller "at min plan slår fejl, og at jeg ikke er god nok". Andre nævner forventninger på et mere konkret plan, f.eks. forventningen om at få et godt job eller om at klare sig godt i skolen. **Men de fleste bekymringer om forventninger handler om at få den ønskede uddannelse.** Flere af børnene reflekterer bl.a. over eksamen og karakterer og de konsekvenser, det har, hvis ikke de gør det "godt nok". Flere beskriver en frygt for at "fejle" og for at træffe "forkerte valg", der kan betyde, at de ikke får mulighed for at studere videre og i sidste ende få et godt job.

Nogle gange bekymrer jeg mig. Jeg bekymrer mig, fordi hvis jeg nu fejler og ikke kommer ind på de rigtige skoler, så ved jeg ikke helt, hvad jeg skal gøre.

- THEA, 13 ÅR

Jeg er bange for, at min familie får corona, og at min far får det værre.

- SIGNE, 9 ÅR

Mange i min generation er slemme til at nedgøre hinanden, så man ingen selvtillid har, og så er jeg bange for, at det vil følge mig fremover.

- AYA, 14 ÅR

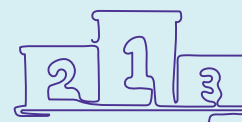


25 pct.

af børnene på mellemtrin og i udskoling er bekymrede, når de tænker på fremtiden.

Top 5 over hvad børnene bekymrer sig om

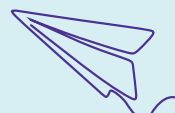
Kategorier baseret på åbne besvarelser fra mellemtrin- og udskolingsbørn.



1. At leve op til forventninger



2. Globale bekymringer



3. Uvished om uddannelses- og karrierevej

4. Død, sygdom og ulykke



5. Andet



Hvis børnene bestemte, skulle skolerne forbedres og især skoledagen skulle være kortere



Hvordan ville børnelivet se ud, hvis man gav dem det mest magtfulde job i landet som statsminister? Rigtig mange svar kredser om noget af det, der fylder allermost i børnenes hverdag: skolen. Halvdelen af børnene (52 pct.) svarer, at de på den ene eller anden måde ville forbedre skolerne, hvis de var statsminister. Hver tredje (31 pct.) kommer med generelle skoleforbedringsforslag. Forslagene varierer mellem alt fra "flere og bedre lærere" til "færre elever i klasserne" og "anderledes undervisning" – **eksempelvis mere bevægelse i timerne, mindre skærmtid og mere kreativ undervisning**. Nogle mener sågar, der er behov for en ændring af selve skolesystemet.

Skolereformen fra 2013 gav danske skolebørn en længere skoledag, men det er ikke alle børn, der mener, at det var nogen god ide. Knap hver fjerde (22 pct.) svarer, at **de ville gøre skoledagen kortere**, hvis de var statsminister. En ud af ti svarer også, at de ville give færre karakterer, lave færre prøver og give færre lektier for.

Men det er ikke kun skolelivet, som børnene mener trænger til forbedring. **En stor gruppe børn nævner bredere samfundstiltag, som ville holde hånden under alle børn i Danmark**. 10 pct. ville eksempelvis sørge for hjælp til de børn, der har brug for det, mens 13 pct. ville sikre, at der var gode og lige vilkår for alle børn i Danmark. Og så fortæller et ud af ti børn, at de ville lytte mere til børnene, hvis de havde statsministerposten.

Jeg ville sige til dem, at de er gode nok, som de er, og at Snapchat-filtre ikke gør dem bedre.

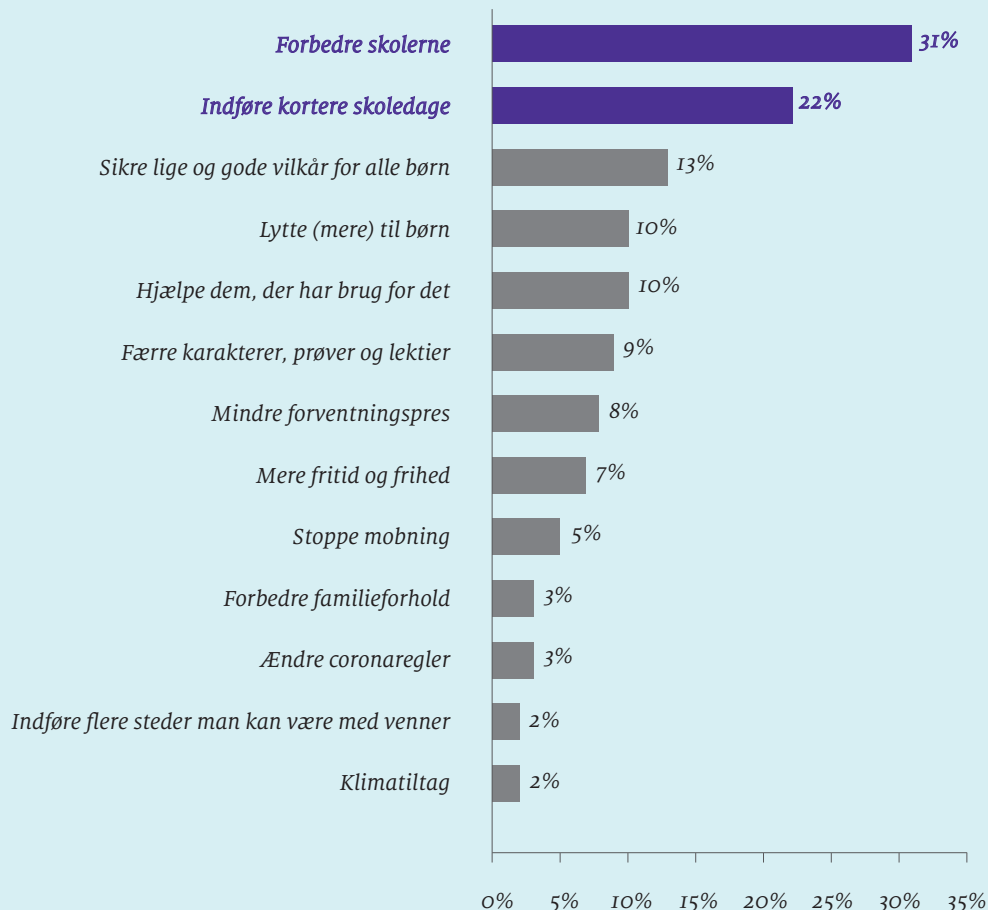
- ELLIE, 13 ÅR

Jeg ville ændre skolesystemet. Det er på ingen måde alle børn, der kan lære lige godt i det firkantede system. Man får ikke lov til at gå op i, hvad man gerne vil, hvilket kan mindske lysten til at lære.

- LIVA, 15 ÅR

"Hvis jeg var statsminister ville jeg ..."

Kategorier baseret på åbne besvarelser fra udskolingbørn.



Hvis jeg var statsminister, ville jeg ...

Lave kortere skoledage, meget kortere. Skolesystemet går ud på, at børn skal tjene penge og få en uddannelse – ikke om de har det godt. Det er vigtigt, at børn har det godt, de skal ikke bekymre sig, for det forværrer deres tid i skolen. At give dem mere tid i skolen hjælper dog ikke, det forværrer det bare. Børn skal også have mere frihed, for de er ikke børn for evigt – en dag er det slut, og så skal de arbejde.

- RASMUS, 14 ÅR

Gøre skolen sjovere og et bedre sted at være.

- BIRK, 13 ÅR

Skrue ned for prøver og karakterer, fordi det stresser virkelig meget.

- YOUSSEF, 15 ÅR

Lytte til børnene, det er de voksne på ingen måde gode til. Jeg ville ikke bare nøjes med at fortælle dem, jeg var deres statsminister, men jeg ville rent faktisk være det.

- SIMONE, 13 ÅR

Sørge for, at alle lever klimavenligt, så vi børn og unge har en fremtid.

- AMINA, 16 ÅR

Sikre, at alle er venner.

- CARL, 15 ÅR

VÆRE MERE OPMÆRKSOM PÅ TRIVSEL END PÅ PRÆSTATIONER.

- OLIVER, 14 ÅR

HJÆLPE ALLE TIL AT HAVE ET GODT SELVVÆRD.

- CAROLINE, 13 ÅR



Sådan har vi gjort

Denne “Kort og godt”-publikation opsummerer resultaterne fra rapporten “Det gode børneliv – ifølge børnene” i femten indsigter fra de fem temaer: familie, fritid, skole, leg og fremtid.

Publikationen tegner et billede af, hvordan børn ser det gode børneliv, og er den første af sin slags, der har spurgt børn på tværs af skolealderen fra 0.-10. klasse. De rapporterede tal i publikationen afspejler hele børnemålgruppen fra 0.-10. klasse, med mindre andet er angivet.

For at få et bredt og dybdegående billede har vi indsamlet et omfattende kvantitativt og kvalitativt data-materiale. Dataindsamlingen har vi foretaget i samarbejde med Epinion og indsamlet i tre faser.

1 KVALITATIV FORUNDERSØGELSE

FORMÅL:
Indledende forståelse af børnenes tanker og sprog
DATA:
6 interviews
Systematisk litteraturstudie

FASE 1: Forundersøgelse

Første fase bestod af et systematisk litteraturstudie over relevant børneforskning om trivsel og leg (læs [her](#)), samt seks kvalitative interviews med børn på tværs af skolealderen. Her blev relevante temaer identificeret, og der blev skabt en indledende forståelse af børns tanker og sprog. Interviewene blev afholdt i september-oktober 2020.

2 KVANTITATIV SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE

FORMÅL:
Bredt og repræsentativt billede
DATA:
1.702 respondenter

FASE 2: Spørgeskemaundersøgelse

Forundersøgelsen var grundlag for projektets anden fase, som bestod af en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse med en repræsentativ stikprøve på 1.702 børnerespondenter i 0.-10. klasse. Spørgeskemaerne blev udformet med blik for børnenes forskellige forudsætninger for deltagelse. Det elektroniske spørgeskema blev tilpasset børnenes alder både hvad angår ordvalg, længde og kompleksitet. For de mindste børn blev spørgeskemaet læst automatisk op, og svarmulighederne var illustreret med piktogrammer. Spørgeskemaene blev indhentet mellem den 18. december 2020 og 22. januar 2021.

3 DYBDEGÅENDE KVALITATIV UNDERSØGELSE

FORMÅL:
Kvalificere og uddybe
DATA:
22 interviews
22 deltagere i mobiletnografi

FASE 3: Kvalitativ opfølgning

I undersøgelsens tredje fase blev der gennemført 22 kvalitative børneinterviews og et mobiletnografisk studie med 22 deltagende børn, som bidrog med uddybende perspektiver, indblik og fortællinger. De opfølgende interviews blev afholdt mellem den 17. maj til og med den 10. juni 2021, og det mobiletnografiske studie løb fra 17. maj til og med 6. juni 2021.

Coronapandemiens indflydelse

Undersøgelsens data blev indsamlet i en tid, hvor samfundet har været præget af coronapandemien. Formålet med undersøgelsen har dog ikke været at skildre ændringer i børnelivet under pandemien. Derimod har undersøgelsen stræbt efter at afdække børns generelle forståelse af, hvad et godt børneliv er. Selvom børnelivet anno 2020/2021 har været præget af restriktioner, hjemsendelser og hjemmeundervisning, har omvæltningen af hverdagen også været en mulighed for refleksion – for både voksne og børn. På den måde har coronaperioden skabt et momentum for selvrefleksion, hvor det i endnu højere grad har været muligt at tale om, hvordan børn karakteriserer et godt børneliv.



Klik **her** for at se den fulde rapport.